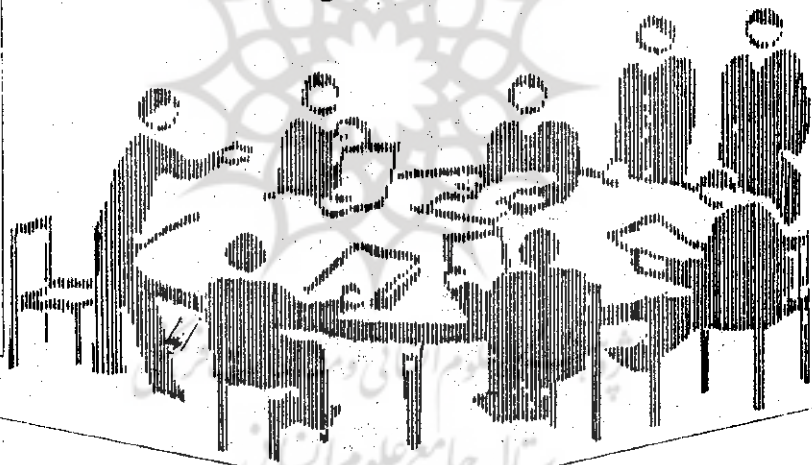


گزارش از سمینار دبیران علوم اجتماعی سراسر کشور در یزد

۲۵ لغایت ۲۷ مهرماه ۱۳۷۰



صاحب بدری

یزد، ضمن خیر مقدم به شرکت کنندگان در سمینار، کلیاتی در خصوص ویژگیهای تاریخی و جغرافیایی شهر یزد بیان نمود. سخنران در قسمتی از بیانات خود خطاب به شرکت کنندگان فرمود، شماها که شغل معلمی را انتخاب کرده‌اید، بزرگترین رسالت تاریخی و تربیتی نسل آینده را بر دوش دارید. ایستوارم با اساس استواری که در خود دارید، این رسالت بزرگ را به خوبی به انجام برسانید.

در رابطه با سمینار و انجمناس نظرات مسلمان شرکت کننده فرموده: شما با آزاد اندیشی و برخورد اندیشه‌ها و نکته نظرات خود، کتابهای درسی را از روی نقد و انشالله بتوانید رهگشای تنگناهای

سمینار دبیران علوم اجتماعی دورهٔ رانمایی سراسر کشور به همت مسئولین اداره کل آموزش و پرورش و مناطق استان یزد در تاریخ ۲۵ الی ۲۷ مهرماه برگزار شد. در روز افتتاحیه این سمینار که کارشناسان گروههای تاساریخ و جغرافیا و علوم اجتماعی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی نیز حضور داشتند، پس از تلاوت آیاتی چند از قرآن مجید، سرود زیبایی توسط دانش‌آموزان مدرسه راهنمایی ملاصدرا شهرستان ثبت، همراه با گل باران کردن معلمان شرکت کننده در سمینار اجرا شد که به شدت مورد توجه حضار قرار گرفت. پس از آن آقای ساسانی دبیر کل آموزش و پرورش استان

استان یزد برای تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی اعلام آمادگی نمودند که لازم است در همین جا از زحمات بی‌شائبه مسئولین این استان تشکر و قدردانی کنم. هدف عمده این سمینار این است که ما دور هم بنشینیم و راجع به کتابهای درسی علوم اجتماعی در ایام مختلف به بحث و تبادل نظر بپردازیم. آقای ملکی در قسمتی از صحبت‌های خود به ضرورت هدفمند بودن کتب درسی اشاره کرد و اظهار داشت، شما دبیران گرامی که در کمیسیون‌های مختلف شرکت می‌فرمائید، سعی کنید کتب مورد بحث در هر کمیسیون را مورد تأمل و تعمق قرار دهید و برای سؤالات زیادی که در رابطه با کتب درسی مطرح است پاسخی بیابید. سؤالاتی نظیر:

آیا کتاب مورد بررسی بر اساس اهداف از قبل طراحی شده تدوین یافته است؟

آیا اهداف کتاب متناسبند؟

آیا بین اهداف و محتوا هماهنگی وجود دارد؟

آیا در تألیف کتاب اصول و روشهای تألیف به کار گرفته شده است؟

آیا کتاب روش تدریس دارد؟

و سؤالات دیگری نظیر همین سؤالات

آخرین سخنران جلسه افتتاحیه، دکتر فردانش بود که با اشاره به اهمیت برنامه‌ریزی و تدوین اهداف در تألیف گفت، نکته مهمی که در برنامه‌ریزیها و تدوین اهداف باید توجه داشت این است که، دانستن یک مطلب همیشه منجر به توانستن و در نتیجه موجب گرایش نمی‌گردد. این طور نیست که هر کسی هر چیزی را یاد گرفت الزاماً می‌تواند بدان گرایش پیدا کند یا بدان عمل کند. به عبارت دیگر در طبقه‌بندی اهداف حیطه عاطفی که باید در آموزش بیشتر توجه شود، متأسفانه فراموش شده است. به عنوان مثال دانستن همکاری لزوماً به همکاری کردن و گرایش به همکاری را به دنبال ندارد. همکاران و دبیران محترم تجاربی دارند، بهتر است پرسشنامه‌ای تهیه شود و از آنان خواسته شود تا مثلاً در مورد مطلبی خاص نظر بدهند، اینکه از چه روش‌های آموزشی در تفهیم و تدریس آن استفاده می‌کنند، تا مقدمه‌های برای بحث و تبادل نظر بیشتر شما درباره کتاب درسی شود.

گزارش کمیسیون تعلیمات اجتماعی

پس از برگزاری مراسم افتتاحیه دبیران در سه کمیسیون تاریخ، جغرافیا، اجتماعی تقسیم شدند و ادامه کار سمینار، در کمیسیون‌های سه گانه دنبال شد.

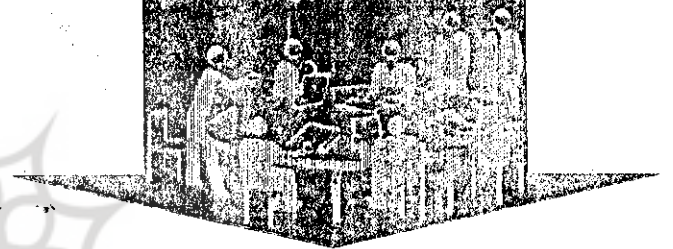
دومین سخنران جلسه، جهت اسلام و اندیشه‌های دینی که در کشور با اهمیت توصیف کردن دروس تاریخ، جغرافیا، تعلیمات اجتماعی در خصوص ویژگیهای روحی و اخلاقی مردم یزد گفت، سزیدها از نظر روحی مردمانی سخت‌کوش و فعالند، ضمن اینکه مردمی خشن نیز هستند و علت آن نیز طبیعت خشن این منطقه است که منطقه‌ای کویری است. از نظر جغرافیایی یزد در مرکز ایران قرار دارد، به طوری که در گذشته محل تقاطع کاروانهای بازرگانی بوده است. از نظر تاریخی یزد شهری است تاریخی و قدمت چند صد ساله دارد و در طول این دوره رنگ جنگ به خود ندیده است. سخنران در خصوص کتابهای تاریخ و جغرافی و اجتماعی تأکید داشتند تألیف این کتب بدون تحقیق و مشاهده و تجربه و شناخت وضعیت روحی و اخلاقی مردم و وضعیت جغرافیایی کشور و جهان امکان ندارد. چطور ممکن است بدون مشاهده مناطق مختلف کشور در اتاق‌های در بسته جغرافیا تألیف کرد و یا بدون شناخت روحیات مردم کتاب تعلیمات اجتماعی نوشت؟

سومین سخنران آقای حسن ملکی معاون دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی بود که ضمن تشکر از تشریف فرمایی دبیران علوم اجتماعی سراسر کشور گفت، سرودی که عزیزان دانش‌آموز اجرا کردند، عاطفه و محبت و میهمان نوازی یزیدها را با تقدیم گل به حضار تجلی بخشیدند، برای من خیلی الهام بخش بود. در سرود این عزیزان یکی از جملات این بود که خطاب به معلمان می‌فرمودند: «ذکر تو از مستحبات زبان من است.» این بیان ارزشمند، بنده را به این مسئله متوجه کرد که به این نونهالان از جانب خود و از طرف همه بزرگواران عرض کنم، اگر یاد ما ذکر ما مستحبات زبان شماست، اعلام می‌کنیم، مسئولیت تربیت شما از واجبات دل ماست. امیدواریم بتوانیم این واجب را با همت و سربلندی انشاء الله با تهیه برنامه‌های درسی و شما برادران محترم با تدریس آنها عملی سازیم.

آقای ملکی درباره اهمیت سمینار گفت، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی برای اینکه بین کارشناسان، مؤلفان و برنامه‌ریزان کتب و معلمان و دبیران محترم ارتباط و هماهنگی منطقی و منظم و جامع‌تری برقرار کند، از سال گذشته طرح برگزاری سمینارهای سراسری را تهیه و به استانهای مختلف ابلاغ نمود و در آن بخشنامه اعلام شد، هر استانی که علاقمند است و می‌خواهد در مورد یکی از مواد درسی در آن استان سمینار برگزار شود، اعلام آمادگی بکند تا دفتر برنامه‌ریزی و تألیف با همکاری استان میزبان، برنامه‌ریزی لازم برای آن سمینار به عمل آورد. مسئولان بزرگوار اداره کل آموزش و پرورش

گزارش از سمینار دبیران علوم اجتماعی سراسر کشور در یزد

۱۵ تا ۲۷ مهرماه ۱۳۷۰



بیاوریم، بحث و بررسی شد. در نهایت به این نتیجه رسیدیم که بهتر است، ویژگیها و نیازهای اساسی یک «شهروند خوب» محور عمده تدوین هدفها باشد. می‌دانید، هر شهروندی با ارزش‌ها و هنجارهایی خاص مواجه است، این ارزش‌ها باید درونی شوند تا مطابق آن دانش‌آموز رفتاری بهنجار داشته باشد. اما این ارزش‌ها در جامعه ما فراوان هستند بنابراین مجبور بودیم دست به گزینش بزنیم. برای این کار لازم بود از محیطهایی که فرد در آن زندگی می‌کند شروع کنیم، یعنی بحث را از خانواده که اولین نهادی است که فرد در زندگی خود با آن روبرو می‌شود، شروع نمودیم. پس از آن وارد بحث گروه‌ها و سپس وارد جامعه شدیم. به عبارت دیگر با توجه به تعریف نهادها که مجموعه مقررات ثبت شده برای تأمین نیازهای جامعه است، بحث تعلیمات اجتماعی اول راهنمایی را با نیازها آغاز کردیم. به عنوان مثال گفته شده فرد نیاز اجتماعی دارد بنابراین نهادهای اجتماعی برای ارضای نیازهای اجتماعی و همینطور نهاد اقتصادی برای برآوردن نیازهای اقتصادی و غیره... بدین ترتیب در انتخاب نهادها معیار انتخاب را نیازهای فرد در نظر گرفتیم.

آقای ملکی در ادامه صحبت‌های خود مطالب مورد بحث تعلیمات اجتماعی دوم و سوم راهنمایی که قرار است در سالهای آینده ارائه گردد را تشریح نمود و سپس اهداف کلی و جزئی هر پایه را توضیح داد. آنگاه شرکت کنندگان در کمیسیون مسایل و مشکلات درسی و مشکلات کتاب تعلیمات اجتماعی جدید التالیف را مطرح نمودند که در این قسمت اهم سوالات و پیشنهادات دبیران آورده می‌شود:

خدا کرم از استان باختران: بخشنامه‌های مربوط به برگزاری سمینار دیر به دستمان می‌رسد. برای شرکت در این سمینار یک روز قبل به من اطلاع دادند که شما باید برای سمینار به یزد بروید، بنابراین اصلاً فرصتی برای بررسی کتاب در گروههای آموزشی منطقه وجود نداشت.

محمد زنده از اصفهان: تفاوت زیادی بین استانها در اعزام نماینده به این سمینار وجود دارد. از بعضی استانها تنها یک نفر و از بعضی استانها سه تا چهار نفر شرکت کرده‌اند. این اختلافات از کجاست؟ وی پیشنهاد کرد، بهتر است این گونه سمینارها در ایام تعطیلات برگزار شود. همچنین بهتر است اهداف و اصول و شیوه‌های تالیف کتب جدید التالیف از طریق تلویزیون آموزشی به استحضار اولیاء برسد تا آنان نیز، به‌گونه‌ی کار و نحوه کمک به فرزندان خود را بیاموزند.

سریغی از تهران: پیشنهاد می‌کنم در مورد اعزام نماینده از

کمیسیون تعلیمات اجتماعی که با شرکت کارشناسان گروه علوم اجتماعی دفتر برنامه‌ریزی برادران، ملکی - بدری - ناصری، و نمایندگان دبیران تعلیمات اجتماعی سراسر کشور تشکیل شد، کتاب جدید التالیف تعلیمات اجتماعی اول راهنمایی محور بحث قرار گرفت. آقای ملکی یکی از مؤلفین این کتاب، در مورد ضرورت تغییر کتابهای تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی و همچنین در مورد چگونگی تألیف کتاب جدید تعلیمات اجتماعی سال اول توضیحات مبسوطی داد. وی گفت، کتاب تعلیمات اجتماعی اول سال گذشته و همینطور کتابهای تعلیمات اجتماعی دوم و سوم وضعیت فعلی در اوایل انقلاب تألیف یافتند، در آن زمان تنها منبع موفق که مورد قبول همه مسئولان کشور باشد فقط قانون اساسی بود، و برای اجتماعی کردن دانش‌آموزان نیز احتیاج بود که قانون اساسی شناخته شود. اما اینکه آیا این مطالب مناسب با استنادها و علایق دانش‌آموزان است یا خیر؟ توجه نشده بود. در حال حاضر وضعیت فرق کرده و این محتوا مناسب شرایط امروز نیست و مؤلفین محترم این کتابها نیز به این امر واقفند که باید محتوا تغییر یابد. بدین منظور از دو سال پیش شورای برنامه‌ریزی علوم اجتماعی دفتر، طی حدود ۲۰ جلسه، در مورد این سؤال که چه مطالبی را باید به کیفیتی و به چه شکلی در سطح راهنمایی

استانها و دیر رسیدن بخشنامه و استازمه ساده شده و با توجه آهنگی در گروههای آموزشی استانها در این زمینه اقدامات لازم را در شهریور ماه دریافت کردیم. اگر پیش از آن گروههای آموزشی ارتباط باشد این گونه مشکلها کمتر رخ می دهد. نماینده تهران در ادامه سوال کرد، آیا این کتاب با محتوایی که برایش در نظر گرفته شده، هماهنگ با وقت بوده است یا خیر؟ فعالیت های عملی که پیش بینی شده و دانش آموزان باید انجام دهند چگه نه نمره داده شود؟ آیا این فعالیت ها متناسب با جامعه ما هست؟ در مورد ارزشیابی بسیار توجه به شیوه ارزشیابی در نظام آموزشی کشور ما آیا ارزشیابی از این کتاب عملی است؟

ابراهیمی از رشت: گروههای آموزشی باید خارج از زمان درس فعالیت نمایند تا لطمه ای به درس نخورد و بصورت اضافه کاری باشد تا کارها با کیفیت بهتری صورت گیرد. ضمناً بهتر است بعضی از کارهای عملی کتاب را بصورت فیلم یا اسلاید در آورید، تا با نشان دادن آن به دانش آموزان، عملی شدن آن را باور کنند.

قورچه بیکی از استان زنجان: ۱- آیا در تالیف کتاب تعلیمات اجتماعی از اساتید دانشگاهها کمک گرفته می شود یا خیر؟
۲- بعضی از فعالیت های عملی دخالت در کار همسایه ها است. وقتی از دانش آموز خواسته می شود از همسایگان خود پرسد چند نفرند و وضعیت اجتماعی آنها چگونه است ممکن است موجب عکس العمل گردد.

۳- تمام زحمات دبیران در نهایت در ارزشیابی ارائه می شود، اغلب دبیران با شیوه ارزشیابی سنتی آشنایی دارند، بنابراین فقط چند سوالی که در آخر هر درس آمده پرسیده می شود، درحالیکه هدف کتاب غیر از این است.

۴- نیاز مادی و غیرمادی چگونه تشخیص داده شود؟ در این مورد در کتاب اشاره نشده است آیا لازم نیست دانش آموزان آن را بدانند؟

جعفری از کرمان: بعضی مسایل مطرح شده از نظر ذهنی متناسب دانش آموزان دوره راهنمایی نیست. این کتاب دست هر کسی که برسد فکر می کند خیلی ساده است درحالیکه این طور نیست. در مورد ارزشیابی از این درس که نمره عملی پیش بینی شده، بهتر است طبق بخشنامه ای اعلام شود چند نمره عملی و چند نمره کتبی دارد؟

زمانی از شهرکرد: اولاً من گله ای داشتم از مسئولین استان

خودم که چرا باید یک روز قبل به ما اطلاع دهند و اینکه چرا فقط یک نفر از استان چهارمحال بختیاری در سیدالشهدا شرکت داشته باشد. در مورد مظلومیت دبیران تمام اجتماعی بدلیل اینکه فقط ۴۵ دقیقه وقت در هفته برای این درس مهم اختصاص داده شده است، درحالیکه تصحیح اوراق و کاری که برای تدریس آن باید معلم انجام دهد چند برابر کار معلمان دیگر است.

برهیزی از شیراز: ۱- بخشنامه سمنار دیر به دستمان رسید و گفته شد فقط نماینده دبیران تعلیمات اجتماعی در سمنار شرکت کند، بدین ترتیب فقط من از استان فارس آمده ام درحالیکه از استانهای دیگر نماینده دبیران تاریخ و جغرافیا نیز حضور دارند.

۲- فعالیت های تعیین شده در کتاب تعلیمات اجتماعی تناسبی با روحیه مردم ایران ندارد.

۳- حجم و محتوای کتاب خوب است اما امکان بهره گیری در ۴۵ دقیقه برای تدریس آن عملاً مقدور نیست.

۴- بهتر است برای خانواده های منظم و غیر منظم تصویرهای مناسب تری آورده شود.

۵- پیشنهاد میشود چنانچه مقدور باشد از طریق رسانه های عمومی مطالب کتاب توسط مؤلف آن برای اطلاع اولیا و مربیان تدریس گردد.

بهجت از یزد: تا این کتاب جدید التالیف تدریس نگردد نمی توان قضاوت درستی درباره کم و کیف آن کرد.

بهتر بود ابتدا روش تدریس این کتاب در اختیار همکاران قرار می گرفت، بویژه کتاب دوم راهنمایی که برای سال آینده جدید التالیف است سعی شود همزمان کتاب روش تدریس آن نیز ارائه گردد. مشکل ارزشیابی که همکاران دیگر نیز اشاره داشتند، وجود دارد. آیا سوالات چهارجوابی یا بصورت تشریحی باشد؟

اسماعیلی از اهواز: در استان خوزستان سال تحصیلی از مهر تا حدود فروردین است، که معمولاً کتابها در چند ماه اول بدستمان نمی رسد، لذا از این طرف نیز مدت سال تحصیلی ما را کمتر می کند. تاکنون کتاب تعلیمات اجتماعی بدستمان نرسیده است. من با جزوه پیش نویس این کتاب که در دست داشتم، شروع به کار کردم، خوشبختانه مورد استقبال دانش آموزان قرار گرفت. اما سوالی که هست این است که چطور در کلاسهای ۵۰ نفری و با زمان ۴۵ دقیقه بتوانیم تمام مطالب و فعالیت های خواسته شده را ارائه کنیم؟

بعنوان مثال برای دانش‌آموز ۱۱ یا ۱۲ ساله دوره راهنمایی در مورد مسئله فلسطین و اشغال آن صحبت کردن شاید زیاد مناسب نباشد. مسئله دیگر در مورد ارزشیابی و شیوه نمره دادن در وضعیت فعلی است که باید مطابق محتوای کتاب جدیدالتالیف اصلاح گردد یعنی متناسب با اهداف آن که بیشتر تغییر رفتار دانش‌آموز مدنظر است ارزشیابی شود.

ملکی: از آنجائیکه عمده مشکلات مطرح شده همکاران گرامی مربوط به ارزشیابی کتاب است بهتر است ادامه بحث و بررسی در مورد کتاب را به ارزشیابی و شیوه‌های عملی آن اختصاص دهیم، سپس بقیه سوالات مطرح شده را پاسخ دهیم. آقای ملکی در مورد فلسفه ارزشیابی فرمود، فلسفه ارزشیابی از فلسفه یادگیری برمی‌خیزد. وقتی صحبت نظم در خانواده می‌شود اگر بتوانیم به گونه‌ای عمل کنیم که دانش‌آموز با یاد گرفتن نظم در عمل نیز منظم شود، می‌گوئیم نظم در خانواده را فهمیده در غیر این صورت یا در تدریس اشکال است یا در کتاب درسی. به عنوان مثال، معلم می‌خواهد مسواک زدن را به دانش‌آموز یاد بدهد، در پایان آموزش اگر رفتارش نسبت به این مسئله تغییر کرد می‌گوئیم، یادگیری محقق شده است. وقتی با این دید به یادگیری نگاه کنیم ارزشیابی هم جایگاه خودش را پیدا می‌کند.

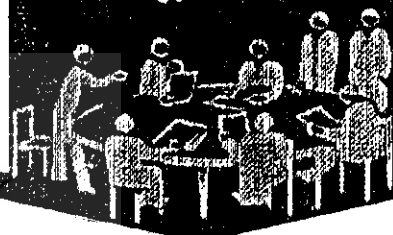
در این کتاب که هدف پرورش رفتارهای اجتماعی در وجود فرد است، نمی‌توانیم فقط به محفوظات تکیه کنیم، زیرا محفوظات در حد آعلای خود به دانش فرد می‌افزاید، که خود نازلترین سطح یادگیری است. سطوح یادگیری بترتیب عبارتند از:

- ۱- دانش
- ۲- فهم
- ۳- درک
- ۴- کاربرد
- ۵- تجزیه و تحلیل
- ۶- ترکیب

توجه دارید که ارزشیابی در آخرین مرحله یادگیری است و حتی بالاتر از ترکیب است. ارزشیابی قضاوت در مورد خارج از خود است. ارزشیابی باید تابع هدف و یادگیری باشد، این اهداف هستند که ارزشیابی را تعیین می‌کنند. در کتاب تعلیمات اجتماعی به دنبال این هستیم که تغییری در رفتار یادگیرنده ایجاد کنیم، از آنجائیکه ذهنیات دانش‌آموزان با یکدیگر فرق دارد و عوامل مختلفی در فرآیند ذهنی آنان نقش دارند، بنابراین انتظار ذهنی یکسان از یک مطلب درست نیست، بلکه می‌توان انتظار فهم یکسان از آنان داشت. مثلاً اگر در مورد حجاب خواسته باشیم یک سؤال بپرسیم، دانش‌آموزی که خانواده وی به حجاب معتقد است، با دانش‌آموزی که خانواده وی به آن اعتقادی ندارند، هر دو یکسان به سؤال مربوط به حجاب پاسخ نخواهند داد. بنابراین انتظار یک پاسخ بدون درباره سوالات درست نیست. اما

گزارش از سمینار دبیران علوم اجتماعی سراسر کشور در یزد

۲۵ لغایت ۲۷ مهرماه ۱۳۷۰



خاکپور از سیستان و بلوچستان: استان ما یکی از استانهای محروم کشور است در این منطقه مسایل و مشکلاتی داریم که عبارتند از:

- ۱- دبیران ما اغلب مأمور به خدمت هستند و غیربومی می‌باشند، از این نظر مشکل فرهنگی و زبانی بین مربی و متربی وجود دارد.
- ۲- مشکل مواد مخدر داریم. اکثر دانش‌آموزان استان یا پدر، اعدام شده و مادر زندان است یا بالعکس.
- ۳- مشکل ضمن خدمت نیز وجود دارد. آیا شما تاکنون برای دانش‌افزایی معلمان کلاسی گذاشته‌اید تا این مطالب را قبل از اینکه معلم به دانش‌آموز بیاموزد خود آموخته باشد؟

احمد شانه‌چی از مازندران: کتاب خوب تالیف یافته و از حالت خشک و بیروح کتب قبلی کاسته شده است. اما یک انتقادی به این سمینار داشتیم و آن اینکه لااقل نصف دبیران علوم اجتماعی خواهران هستند که آنها نیز حق دارند در این سمینار شرکت نمایند و اظهار نظر بکنند ولی متأسفانه در این سمینار حتی یک خواهر از خود استان یزد نیز شرکت ندارد.

موضوع دیگری که می‌خواستم مطرح کنم این است که هرچند موضوع سیاست را نمی‌توان از اجتماعی جدا کرد. ولی بهتر است دانش‌آموزان دوره راهنمایی را زیاد وارد جسر یانات سیاسی نکنیم.

سوالی که مطرح است، این است که چگونه می‌توانیم این مشکلات را حل کنیم؟
شده در کتاب سوال دیگری مطرح شده است که چگونه می‌توانیم این مشکلات را حل کنیم؟
هماهنگ آيا دانش آموز هر پاسخی که در این زمینه می‌دهد، باید به چه شکل باشد؟
با اینکه مطابق کلید عمل گردید، اما در این زمینه، چه نکاتی باید رعایت کرد؟
در رابطه با سوالات مطرح شده، به چه معنایی بین این سوالات و کلاس‌ها
در جلسه صورت گرفت در پایان تاریخ زیر به سوالات زیر پاسخ داده شد:
۱- بجز سوالات مطرح شده در آخر هر درس، سوالاتی که در این سوالات
دیگری طرح نمود.

۲- این طور نیست که پاسخ سوالات نامحدود باشد و دانش آموز
هر چه نوشت به وی نمره تعلق گیرد، بلکه جوابهایی مورد قبول است که
مفهوم را رسانده باشد.

۳- در مورد امتحانات هماهنگ و مشخص نمودن کلید سوال و
اینکه حتماً تصحیح کنندگان اوراق باید مطابق کلید ارائه شده توسط
طراح سوال، نمره دهند، مشکلی بوجود نمی‌آید، زیرا اولاً طراح سوال
از میان همین دبیران علوم اجتماعی انتخاب می‌گردد، ثانیاً در مورد
نحوه تصحیح سوالات تشریحی و تفهیمی، معمولاً بعد از معلم مربوطه
می‌گذارند تا با توجه به پاسخ داده شده به دانش آموز نمره بدهد.

۴- با توجه به محتوای کتاب و هدفی که تعقیب می‌شود برای این
درس نمره عملی نیز پیش‌بینی شده است. امتحانات نوبت اول و دوم
که اساساً به عهده معلم است، این کار عملی است طبق تصمیم سمینار
اسفندماه تهران قرار شد ۱۴ نمره کتبی و ۶ نمره عملی در نظر گرفته
شود، اما امتحان نوبت سوم که مطابق آئین نامه امتحانات که فقط کتبی
است، می‌شود از فعالیت‌ها نیز بصورت سوال کتبی پرسش شود.

بدی: مشکلی که در رابطه با ارزشیابی مطرح شد عمدتاً در کلاس‌های
ضمن خدمت حل می‌گردد. اگر ضمن خدمت، کلاس تعلیمات اجتماعی
برای معلمان این درس بگذارد و در آن کلاس مطالب کتاب، درس به
درس مطرح شود و در مورد نحوه تدریس و انواع پرسش‌ها، چه
سؤالاتی که در آخر هر درس آمده و چه سوالات غیر از آنها و همچنین
انواع پاسخهای درست، ابتدا برای خود معلمان مربوطه مشخص
می‌گشت، معلم با آمادگی بیشتر مطالبی که نیاز است به دانش آموزان
کلاس خودش تدریس می‌نمود.

از طرف دیگر معلمانی که در کلاس‌های ضمن خدمت شرکت
می‌کنند بهتر می‌دانند چه مطالبی باید از دانش آموز پرسیده شود و چه
جوابهایی از آنان پذیرفته شود.
در پایان آقای ملکی با اظهار خرسندی از بحث‌ها و اظهار نظر
دبیران فرمود، تنوع نظرات دلیل بر علاقه‌مندی و توجه شما به کتب
درسی است. بویژه بیانگر استقبال شما نسبت به نوآوری و تحول در
برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی است. همانطوریکه اشاره کردم،

نگرش ما درباره ارزشیابی باید عوض شود. در این زمینه اطلاعات
خودمان را در مورد ارزشیابی بالاسر می‌توانیم به اشتراک بگذاریم و بررسی
توصیه می‌کنیم همکاران مستحکم حتماً در روش تدریس علوم
اجتماعی که تعداد ۱۰۰ نسخه از فصل سوم در میان شما را تکثیر کرده‌ایم
و در اختیار شما قرار داده شده و بزودی کتابتان نیز از زیر چاپ
بیرون می‌آید، مطالعه کنید. مقدار زیادی از اسلاید و مشکلات شما با
همین روش تدریس حل می‌گردد. در مورد نحوه طرح سوال، سوالات
مطرح شده در آخر هر درس با توجه به هدف درس است اگر
دانش آموز بتواند به این سوالات پاسخ دهد، هدف درس رسیده‌ایم اما
این بدان معنا نیست که فقط همین سوالات باشد و سوال دیگری نتوان
طرح نمود. پاسخ سوالات نیز نامحدود نیست. بارم‌بندی پاسخها نیز
هدف ما را نقض نمی‌کند، زیرا بارم‌بندی در واقع یک نوع بودجه‌بندی
در جواب است، اما حرف این است که سوالاتی که پاسخهای متنوعی
دارند، ریز جوابها و نمره آنها به عهده خود معلم مربوطه بگذاریم. در
این مورد در تصحیح اوراق نوبت اول و دوم که دست خود معلم است،
مشکلی پیش نمی‌آید در نوبت سوم با توجه به اینکه طراح سوال از بین
خود شما هست و به شیوه تدریس و نحوه ارزشیابی آن آشناست
سوالات و کلید آنها مطابق نظر و تصمیمات گروه‌های آموزشی منطقه
مربوطه طراحی می‌کند و بدین ترتیب مشکلی پیش نمی‌آید.

جلسه پایانی سمینار

در جلسه پایانی سمینار که تمامی شرکت کنندگان حضور داشتند،
ابتدا مسئول گروه جغرافیا و پس از آن مسئول گروه تاریخ دفتر
برنامه‌ریزی گزارش کوتاهی از مطالب مورد بحث در کمیسیون‌های
مربوطه را ارائه نمودند، آنگاه آقای ملکی مسئول گروه اجتماعی به
بعضی از سوالات مطرح شده در کمیسیون تعلیمات اجتماعی پاسخ
گفت و در یک جمع‌بندی نتایج بحث و مذاکرات کمیسیون علوم
اجتماعی را به حضار ارائه نمود. در پایان آقای حیان معاون آموزشی
آموزش و پرورش استان یزد با ذکر آمار و ارقام به موفقیت‌ها و
پیشرفت‌های آموزشی استان یزد اشاره کرد و گفت در حال حاضر در
سطح استان یزد در مقاطع راهنمایی و دبیرستان مدارس دوشیفته
نداریم در مقطع دبستان ۲ مدرسه دوشیفته هست که انشالله تا بهمن ماه
با آماده شدن ساختمان در دست احداث، این دو مدرسه نیز یکسره
می‌شوند. وی مساعدت و همیاری مردم یزد در احداث بناهای آموزشی
و فراهم ساختن وسایل آموزشی را رمز موفقیت آموزش و پرورش
استان نامید.